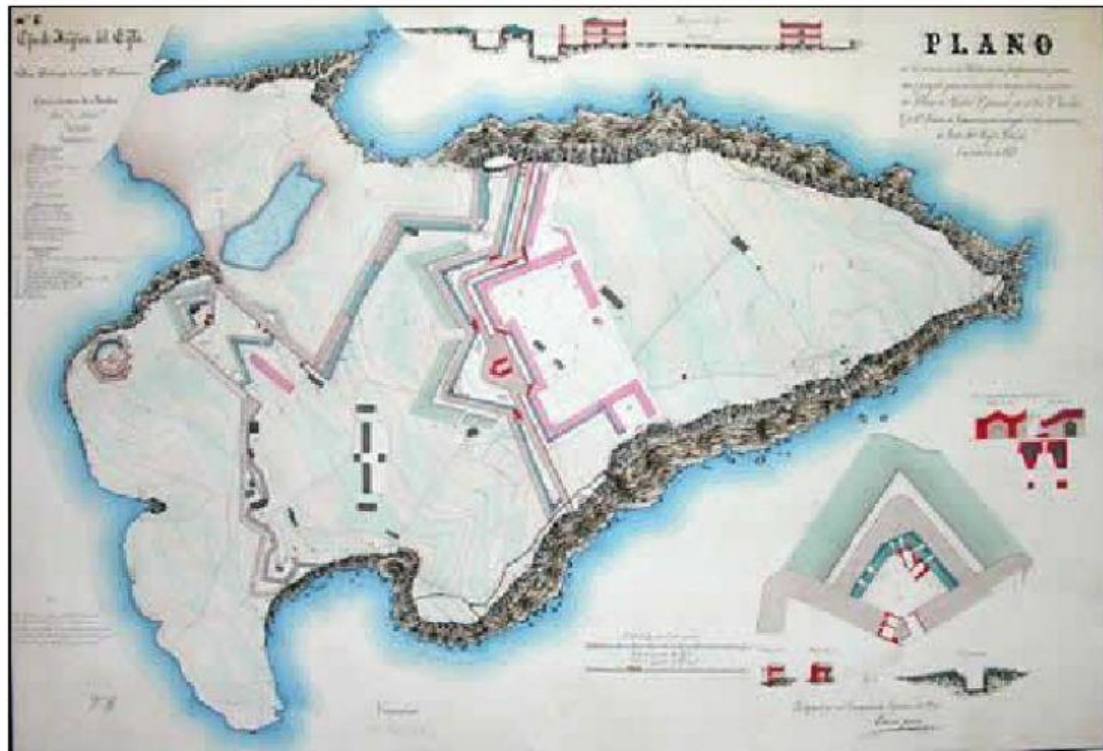

ANTECEDENTS HISTÒRICS

Francisco Fornals - Membre Correspondent de la Real Academia Española de la Historia

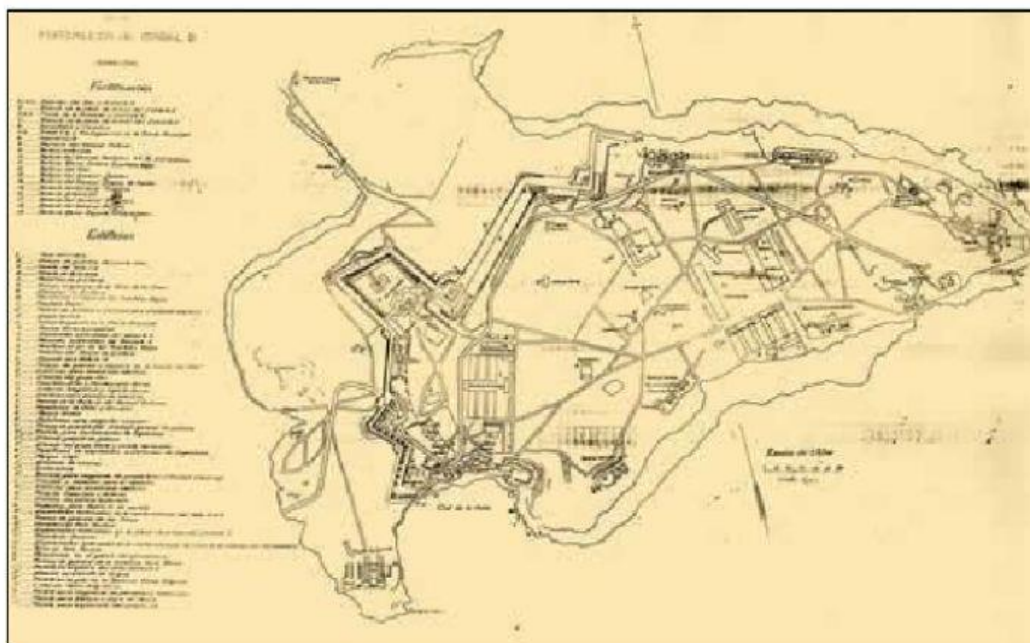

La importància militar del port de Maó ha estat ben patent durant segles, especialment des del segle XVI, en què els condicionaments polítics el van convertir en escala marítima de l'enllaç de la Corona d'Espanya amb les seves possessions italianes. Després, durant el domini britànic de Menorca, va ser el port de suport de l'esquadra anglesa de la Mediterrània per convertir-se, finalment en el segle XIX, en la cruïlla de la ruta francesa de Toló- Alger amb la ruta mediterrània anglesa de Gibraltar a Malta.

Les dimensions del port, el seu calat i la protecció dels vents dominants de la Mediterrània occidental, el van fer un dels millors d'aquesta mar, segons la coneguda frase de l'almirall genovès Andrea Doria "Julio, Agosto y puerto Mahón, los mejores puertos del Mediterráneo son". Això va ser així, sobretot, a l'època en què la navegació a vela solcava els set mars i els desplaçaments d'aquests navilis permetien al port albergar les majors flotes d'aquells temps.

Aquesta condició del port de Maó va quedar reconeguda i subratllada per les fortificacions que es van aixecar a ambdues voreres de la bocana del port des de temps primerencs, a la vorera sud primer amb el castell de Sant Felip, a partir de 1555, i després a la vorera nord, des de 1848, o fins i tot abans

El castell de Sant Felip, traçat per J.B. Calvi el 1555, es va ampliar diverses vegades en el període espanyol (1555- 1708), i amb l'arribada dels anglesos el 1708 es va reforçar amb una sèrie d'obres que van formar doble recinte de defensa, i també van aixecar el fort Marlborough, a la vorera sud de la Cala Sant Esteve.

A la Mola, ja al segle XVI, el governador Moncayo l'any 1541 havia aconsellat la construcció d'una força, que Calvi va acabar per descartar anys després, quan va decidir la construcció de Sant Felip a l'altra vorera del port. Van ser els anglesos, el 1708, els qui van iniciar allà el fort de Santa Anna, que va consistir en una línia trencada, formant un hornabec cobert per un revellí, que tancava el pas de la Mola des dels Freus.

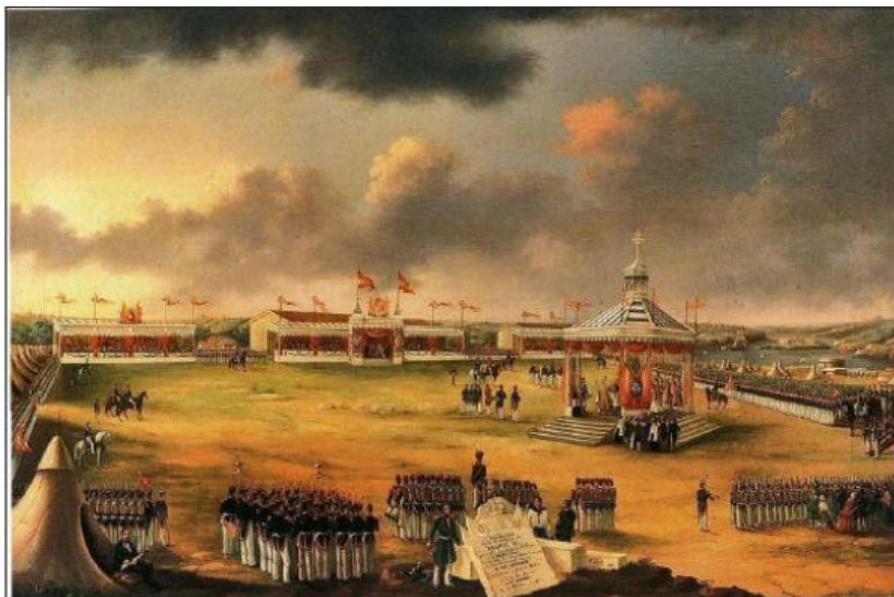
Els anglesos mai no van arribar a acabar el fort de Santa Anna de la Mola, segons la traça projectada per l'enginyer Durand; no obstant això, durant anys van estar destinats allà una sèrie d'oficials a l'espera de veure acabada la fortificació.

Anys més tard (1799), els anglesos van construir a la Mola dues torres de defensa: Saint Clair (Cala Teulera) i Erskine (Princesa).

Però la fortalesa de la Mola que ha arribat fins als nostres dies és una obra espanyola, iniciada després de la demolició del castell de Sant Felip, com a conseqüència de la reactivació de les tensions internacionals a la Mediterrània occidental, quan França va ocupar Algèria. Argelia.

Menorca, després de la segona destrucció de la fortificació de Sant Felip, a la primera meitat del segle XIX, va romandre quasi sense defenses, però el creixent antagonisme aglofrancès de la dècada dels anys 40 del segle XIX, per l'encreuament de les seves rutes mediterrànies, va obligar Espanya a fortificar novament l'illa.

Abans que el Govern aprovés el nou criteri defensiu de Menorca, els esdeveniments internacionals es van precipitar, i a la Cambra dels Lords britànica es va arribar a dir que si Espanya no defensava l'illa, Anglaterra prendria les mesures oportunes per evitar la seva ocupació per una altra potència.

Després de llegir la lectura anterior, assenyala la resposta correcta.

1- A partir de quin segle el Port de Maó té una importància considerable?

- ☐ Segle XV.
- ☐ Segle XIX.
- ☐ Segle XII.
- ☐ Segle XVI.

2-Durant el segle XIX , el port de Maó...

- ☐ Va ser escala marítima de l'enllaç de la Corona d'Espanya amb les seves possessions italianes.
- ☐ Va ser el port suport de l'esquadra anglesa de la Mediterrània.
- ☐ Va ser la cruïlla de la ruta francesa de Toló-Alger amb la ruta mediterrània anglesa de Gibraltar a Malta.
- ☐ Va ser port de refugi de vaixells francesos .

3- A partir de quin any es comença a construir el castell de Sant Felip?

- ☐ Del 1535.
- ☐ Del 1555.
- ☐ Del 1656.
- ☐ Del 1955.

4- Qui va fer el traçat del castell de Sant Felip?

- ☐ L'enginyer Durand.
- ☐ El governador Moncayo.
- ☐ J.B. Calvi.
- ☐ L'almirall genovès Andrea Doria,

5- Quan van arribar els anglesos el 1708 van aixecar ...

- ☐ El fort Malborough.
- ☐ El castell de Sant Felip.
- ☐ La fortalesa de la Mola.
- ☐ El fort de Santa Anna.

6- Qui va aconsellar la construcció d'una fortalesa?

- ☐ L'enginyer Durand.
- ☐ El governador Moncayo.
- ☐ J.B. Calvi.
- ☐ L'almirall genovès Andrea Doria,

7- Els anglesos, el 1708, van iniciar el fort de Santa Anna...En què va consistir?

- ☐ En un fortificació a l'altra vorera del port.
- ☐ En aixecar a ambdues voreres del port de Maó.
- ☐ En una línia trencada, formant un hornabec cobert per un revellí.
- ☐ En un magatzem de municions i pólvora.

8- Què van construir els anglesos a la Mola l'any 1799?

- ☐ Dues torres de defensa; Saint Clair i Erskine.
- ☐ El castell de Sant Felip.
- ☐ La fortalesa de la Mola.
- ☐ El fort de Santa Anna.

9-Quan va succeir la segona destrucció de la fortificació de Sant Felip?

- ☐ Segle XV.
- ☐ Segle XIX.
- ☐ Segle XII.
- ☐ Segle XVI.

10- L'almirall genovès Andrea Doria va dir...

- ☐ "Julio, Agosto y puerto Mahón, los mejores puertos del Mediterráneo son".
- ☐ " Enero, Febrero y puerto de Mahón, los mejores puertos del Mediterráneo son".
- ☐ "Marzo, Abril y puerto Mahón, los mejores puertos del Mediterráneo son".
- ☐ "Octubre, Noviembre y puerto Mahón, los mejores puertos del Mediterráneo son".